

AZERBAJYCAN-ERMENİSTAN BARIŞ DEKLARASYONU VE ORTA KORİDOR ÜZERİNE

Seyda Nur OSMANLI

Misafir Araştırmacı

Azerbaycan-Ermenistan arasında yaşanan İkinci Karabağ Savaşının ardından Güney Kafkasyada meydana gelen jeopolitik dönüşüm, bölgesel ve küresel aktörlerin politikalarının yeniden şekillenmesine yol açmıştır. İkinci Karabağ Savaşı sonrasında Azerbaycan-Ermenistan arasındaki ateşkes anlaşması ve ardından barış antlaşmasının müzakere sürecinde gündeme gelen en önemli konulardan birisi Zengezur Koridorunun açılması olmuştur. Ateşkes Antlaşmasının 9. Maddesine göre Zengezur Koridorunun Rusyanın kontrolünde açılması ön görülmüştür. Ancak faaliyete geçmeden Zengezur Koridoru başta İran olmak üzere bazı aktörlerin güçlü itirazları ile karşı karşıya kalmıştır. Son dönemde bölgede yaşanan ulusal ve uluslararası gelişmeler ise söz konusu ulaşım koridorunun yeniden gündeme gelmesini sağlamıştır.

Son dönemde, Ermenistan ve Azerbaycanın Rusya ile ilişkilerinin seyrinin olumsuz koşullar etrafında seyrettiği görülmektedir. Ermenistanın, Rusyanın öncü olduğu uluslararası kurum ve organizasyonlarda yer almak istememesi, dış politika ortaklarını çoğaltma isteği; öte yandan Azerbaycanın son aylarda Rusya ile yaşadığı diplomatik ve siyasi krizler ile Ukrayna Savaşı söz konusu ülkelerin dış politikalarında önemli değişikliklere yol açmıştır. Neticede, 8 Ağustos 2025 tarihinde ABD Başkanı Trumpın arabuluculuğunda bir araya gelen Azerbaycan ve Ermenistan liderleri ile gerçekleşen görüşmede, iki ülke arasında barış antlaşmasının imzalanacağına karar verilerek Barış Deklarasyonu imzalanmıştır. Ayrıca, Zengezur Koridorunu işaret eden ve Azerbaycan ile Nahçıvan arasında doğrudan bağlantı kurulmasına olanak veren Uluslararası Barış ve Refah için Trump Rotası isimli ulaşım koridorunun açılmasına karar verilmiştir. Uluslararası Barış ve Refah için Trump Rotasını, ABDye ait özel askeri şirketin 99 yıllık süre ile denetlemesi kararlaştırılmıştır. Bu durum öncelikle ABD dış politikası açısından Güney Kafkasyada ve bağlantılı olarak Orta Asyada siyasi ve güvenlik varlığını arttırması anlamına gelmektedir.[1]

Uluslararası Barış ve Refah için Trump Rotası sayesinde Türkiye ve Azerbaycan doğrudan kara bağlantısına sahip olacaktır. Bu, Orta Asya ülkeleri ve Türkiye arasında doğrudan bir ulaşım rotası kurulmasına imkan vermektedir. Söz konusu ulaşım rotası ile Orta Koridor bağlantısı güçlenirken Orta Koridora daha kısa bir güzergah eklenmektedir. Bu gelişmenin sonucunda, 22 Ağustos tarihinde Zengezur Koridoru için Türkiye, Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu Demir Yolu Hattını hayata geçirmek için çalışma başlatmıştır.[2] Türkiyenin hızla harekete

geçen girişimini, 1990lı yıllardan itibaren Orta Asya Cumhuriyetlerine olan yaklaşımının devamı olarak görmek gerekmektedir. Bu bağlamda Zengezur Koridoru aracılığıyla Orta Asya ülkeleri ile daha güçlü bir bağlantısallık ile yatırımların ve ilişkilerin güçlenmesi beklenmektedir. Öte yandan Zengezur Koridorunun Orta Koridora yeni ve daha kısa bir rota sunarak Orta Koridoru güçlendirmesi açısından Çin için de bir kazanım olduğunu belirtmek mümkündür. Özellikle son dönemde Çinin Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan ile ilişkilerini bir üst seviyeye çıkarmak isteği ve Zengezur Koridoru ile Azerbaycanın bölgesel rolünün de artması Çinin bölge politikası ile de uyumludur.[3]

Ancak, ABDnin, bölgede farklı saiklerle etki gösteren Rusya, İran, Çin ve AB gibi aktörlerin olduğu bir alanda varlığını arttırması, siyasi ve ekonomik başta olmak üzere çeşitli alanlarda söz edilen aktörlerin nüfuz rekabeti içerine girmesi gibi riskler de barındırmaktadır. Ukrayna Savaşı nedeniyle, Orta Asya ve Güney Kafkasya bölgesindeki dikkati ve etkisi azalan Rusyanın ilerleyen süreçte bu durumu değiştirme isteği olabilir. İranın son dönemdeki açıklamaları ise Zengezur Koridoru ile ilgili olumsuz tavrının devam ettiğini göstermektedir. Ayrıca Çinin Kuşak ve Yol Girişimi kapsamındaki yatırımları ve var olan yatırımlarını yeni rotalar ve limanlarla bağlantıları güçlendirme isteği bölgenin bağlantısallığını arttıracacağı gibi ABDnin artan varlığı ABD-Çin rekabetine yeni bir alan ekleyebilir.[4] Neticede, Orta Asya ve Güney Kafkasyadaki jeopolitik denge aktörlerin hizalanmalarına göre yeniden değişebilir. Öte yandan ABnin Orta Asya Zirvesi ile görünür olan; Orta Asyaya yönelik politikasında Türkiyeyi dışlayan tavrının yanlışlığının bilincine varması beklenir. Bu nedenle Türkiye ulaşım, altyapı bağlantılarını geliştirerek ve engellerin giderilmesine yönelerek Güney Kafkasya ve Orta Asyadaki jeopolitik dengeyi gözetten politikalar üretmeye devam etmelidir.

*Görsel: Anadolu Ajansı

[1] Azerbaycan ve Ermenistan, Barış Anlaşmasını Parafladı, *Anadolu Ajansı*, 8 Ağustos 2025, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/azerbaycan-ve-ermenistan-baris-anlasmasini-parafladi/3654523> ;What Will Zangezur Corridor, New South Caucasus Route, Mean for Türkiye?, *Daily Sabah*, 15 Ağustos 2025, <https://www.dailysabah.com/business/economy/what-will-zangezur-corridor-new-south-caucasus-route-mean-for-turkiye>

[2] Zengezur Koridoru İçin Tarihi İlk Adım: Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu Demir Yolu, *TRT Avaz*, 22 Ağustos 2025, <https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/turkistandan/zengezur-koridoru-icin-tarihi-ilk-adim-kars-igdir-aralik-dilucu-demir-yolu/68a8397d3e4fd1e94e5196d1>

[3] View from China: The Zangezur Corridor Could Become an Important Alternative in Land Routes Between Asia and Europe, *STEM*, 27 Nisan 2025, <https://stem-lab.az/en/article/view-from-china-the-zangezur-corridor-could-become-an-important-alternative-in-land-routes-between-asia-and-europe-1653>

[4] ;What will Zangezur Corridor, New South Caucasus route, mean for Türkiye?, *Daily Sabah*, 15 Ağustos 2025, <https://www.dailysabah.com/business/economy/what-will-zangezur-corridor-new-south-caucasus-route-mean-for-turkiye>

Yazar Hakkında :

Seyda Nur OSMANLI, 2015 yılında Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olmuştur. 2021 yılında, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler bölümünde "Kuşak ve Yol Girişimi: Cibuti ve Pakistan Örnekleri" başlıklı teziyle Yüksek Lisans derecesini almıştır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası İlişkiler bölümünde Doktora Adayıdır. Çin dış politikası, Çin-ABD ilişkileri, Türkiye-Çin ilişkileri hakkında çalışmalarını sürdürmektedir.

Atıfta bulunmak için: OSMANLI, Seyda Nur. 2026. "AZERBAYCAN-ERMENİSTAN BARIŞ DEKLARASYONU VE ORTA KORİDOR ÜZERİNE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 77. Ağustos 27. Erişim Nisan 07, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/AZERBAYCAN-ERMENISTAN-BARIS-DEKLARASYONU-VE-ORTA-KORIDOR-UZERINE>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır